

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžsk/72/2019
Identifikačné číslo spisu: 8018200064
Dátum vydania rozhodnutia: 26.02.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Judita Kokolevská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:8018200064.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu, JUDr. Judity Kokolevskej a členiek senátu, JUDr. Viery Nevedelovej a JUDr. Sone Langovej, v právnej veci žalobcu: N. L. R., B. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX L., U. XX/A, právne zast. Mgr. Ivanom Mazancom, advokátom so sídlom v Prešove, Metodova 3331/12, proti sťažovateľke (predtým žalovanej): Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom v Bratislave, 29. augusta 8, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej číslo konania 0010932702017 z 20.11.2017, o kasačnej sťažnosti proti rozsudku Krajského súdu v Prešove, č. k. 2Sa/5/2018-77 zo dňa 27.02.2019, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove, č. k. 2Sa/5/2018-77 zo dňa 27.02.2019, z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d ě a ľ š i e k o n a n i e .

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Prešove rozsudkom č. k. 2Sa/5/2018-77 zo dňa 27.02.2019 podľa § 191 ods. 1 písm. c) a d) zákona č. 162/2015 Z.z. správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“) zrušil rozhodnutie žalovanej z 20.11.2017, číslo konania 0010932702017, o odmietnutí odvolania žalobcu ako aj rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Prešov, číslo konania 0010932702017 zo dňa 05.10.2017, o upovedomení žalobcu ako povinného, o začatí vymáhania pohľadávok na základe exekučného titulu - rozhodnutia žalovanej, č. 2710249917 zo dňa 03.02.2017, ktorým Sociálna poisťovňa, pobočka Prešov, predpísala žalobcovi poistné na nemocenské poistenie, poistné na starobné poistenie a poistné do rezervného fondu solidarity, v celkovej výške 1995,33 eur, za obdobie júl 2011 až september 2012. Krajský súd priznal žalobcovi úplnú náhradu trov konania.

2. V odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal na to, že Sociálna poisťovňa, pobočka Prešov vydala upovedomenie o začatí vymáhania pohľadávok zo dňa 05.10.2017, ktoré rozhodnutie bolo, podľa názoru krajského súdu, vydané predčasne, ešte v čase, kedy nebolo rozhodnuté o podanej správnej žalobe voči rozhodnutiu žalovanej, č. 33907-3/2017-BA z 28.07.2017, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie Sociálnej

poisťovne, pobočka Prešov č. 700-2710249917-GC04/17 z 03.02.2017 (tzv. exekučný titul), hoci na túto skutočnosť žalobca upozorňoval. Krajský súd žalovanej vytkol, že s vymáhaním pohľadávky začala v čase, kedy ešte nebolo právoplatne rozhodnuté o nároku, ktorý si uplatnil žalobca prostredníctvom správnej žaloby vo veci 5Sa/22/2017. Správnym orgánom tiež vytkol, že sa nezaoberali skutočnosťou, či žalobca splnil predpoklady na odpustenie penále, resp. či uvedené požadované penále boli vypočítané v súlade so zákonom, a teda v adekvátnej výške, čím podľa názoru krajského súdu, správne orgány aj nedostatočne zistili skutkový stav, nakoľko sa vôbec nezaoberali oprávnenosťou výšky požadovaného penále.

3. Proti uvedenému rozsudku krajského súdu podala kasačnú sťažnosť žalovaná (ďalej aj ako „sťažovateľka“), z dôvodu podľa § 440 ods. 1 písm. g) SSP. Nesúhlasila s právnym posúdením veci krajským súdom a namietala, že podanie správnej žaloby na preskúmanie právoplatného exekučného titulu nie je okolnosťou brániacou jeho vykonateľnosti, a teda vymáhateľnosti nároku z neho vyplývajúceho, pričom zdôraznila, že samotný krajský súd návrh žalobcu na priznanie odkladného účinku správnej žalobe zamietol. Trvala na tom, že v konaní vo veci vymáhania pohľadávok vychádzala z dostatočne a riadne zisteného skutkového a právneho stavu, podkladom ktorého bol spôsobilý exekučný titul, pričom postupovala zákonným spôsobom a správne. Navrhla preto, aby kasačný súd zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Náhradu trov konania si žalovaná výslovne neuplatnila.

4. Žalobca vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti žalovanej uviedol, že kasačnú sťažnosť považuje v celom rozsahu za neopodstatnenú a účelovú. S rozsudkom krajského súdu sa stotožňuje a považuje ho za správny, preto ho navrhol potvrdiť a priznať mu náhradu trov konania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 zákona 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok, ďalej len „SSP“) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalovanej je dôvodná.

6. Predmetom konania v danej veci je preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu žalovanej v konaní vo veciach vymáhania pohľadávok podľa štvrtej časti zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (§ 225a a nasl.).

7. Podľa § 225a ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení, konaním vo veciach vymáhania pohľadávok podľa tohto zákona je konanie, ktorým Sociálna poisťovňa z úradnej moci vymáha pohľadávky.

8. Podľa § 225a ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení, Sociálna poisťovňa je povinná
a) zisťovať, či sú splnené podmienky na začatie konania vo veciach vymáhania pohľadávok podľa tohto zákona,
b) vymáhať pohľadávky len podľa tohto zákona a spôsobmi, ktoré tento zákon ustanovuje.

9. Podľa § 225b zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení, exekučným titulom na účely tohto zákona je vykonateľné rozhodnutie, ktorým bola uložená účastníkovi konania povinnosť plniť a účastník konania si túto povinnosť v určenej lehote dobrovoľne nesplnil.

10. Podľa § 225c ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení, konanie vo veciach vymáhania pohľadávok začína Sociálna poisťovňa na podklade exekučného titulu vydaním rozhodnutia o začatí konania vo veciach vymáhania pohľadávok.

11. Podľa § 225g ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení, príslušná organizačná zložka Sociálnej poisťovne vymáha pohľadávky
a) zrážkami zo mzdy a z iného príjmu (ďalej len „zrážky zo mzdy“),
b) prikázaním peňažnej pohľadávky z účtu vedeného v banke alebo pobočke zahraničnej banky (ďalej len „prikázanie pohľadávky“),

c) zrážkami z dávok, ktoré účastníkovi konania vypláca Sociálna poisťovňa.

12. Podľa § 225g ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení, ak tento zákon neustanovuje inak, príslušná organizačná zložka Sociálnej poisťovne vymáha pohľadávky spôsobom, ktorý si určí; príslušná organizačná zložka Sociálnej poisťovne môže vymáhať pohľadávky u jedného účastníka konania aj niekoľkými spôsobmi súčasne.

13. Podľa § 225n ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení, účastník konania môže príslušnej organizačnej zložke Sociálnej poisťovne, ktorá upovedomenie o začatí vymáhania pohľadávok vydala, do 15 dní odo dňa doručenia upovedomenia o začatí vymáhania pohľadávok podať odvolanie, ak po vzniku exekučného titulu nastali okolnosti, ktoré spôsobili zánik vymáhanej pohľadávky alebo bránia jej vymáhateľnosti, alebo ak existujú iné okolnosti, pre ktoré je vymáhanie pohľadávok neprípustné. Odvolanie musí byť odôvodnené a na dodatočne uplatnené dôvody sa neprihliada.

14. Podľa § 225n ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení, odvolanie podľa odseku 1 má odkladný účinok. Proti rozhodnutiu o odvolaní sa nemožno odvolať. Rozhodnutie o odvolaní obsahuje aj poučenie o možnosti jeho preskúmateľnosti súdom.

15. Z pripojeného administratívneho spisu kasačný súd zistil, že Sociálna poisťovňa, pobočka Prešov, s poukazom na § 178 ods. 1 písm. a) bod 20 a § 225c zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení, dňa 03.10.2017 vydala rozhodnutie o začatí konania vo veci vymáhania pohľadávky voči žalobcovi ako povinnému, na vymoženie pohľadávky vo výške 1995,33 eur, vyplývajúcej z exekučného titulu, rozhodnutia Sociálnej poisťovne, pobočka Prešov č. 700-2710249917-GC04/17 zo dňa 03.02.2017, ktorým bolo žalobcovi predpísané poistné na nemocenské poistenie, poistné na starobné poistenie a poistné do rezervného fondu solidarity v celkovej výške 1995,33 eur, za obdobie júl 2011 až september 2012.

16. Z predloženého spisového materiálu mal kasačný súd rovnako za preukázané, že predmetom súdneho prieskumu, v konaní vedenom na krajskom súde pod sp. zn. 5Sa/22/2017, je rozhodnutie žalovanej, č. 33907-3/2017-BA z 28.07.2017, ktorým žalovaná ako odvolací orgán odvolanie žalobcu zamietla a potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Prešov, č. 700-2710249917-GC04/17 zo dňa 03.02.2017, ktorým bolo žalobcovi predpísané poistné na nemocenské poistenie, poistné na starobné poistenie a poistné do rezervného fondu solidarity v celkovej výške 1995,33 eur za obdobie júl 2011 až september 2012 (t. j. exekučný titul).

17. Krajský súd žalovanej vytkol, že upovedomenie o začatí vymáhania pohľadávok zo dňa 05.10.2017 vydala predčasne, ešte v čase, kedy o správnej žalobe vo veci vedenej na krajskom súde pod sp. zn. 5Sa/22/2017, nebolo rozhodnuté. Neuviedol však, s poukazom na ktoré zákonné ustanovenia príslušných právnych predpisov, mala žalovaná povinnosť vyčkat' na právoplatné ukončenie konania, v ktorom sa preskúmavalo rozhodnutie predstavujúce zároveň tzv. exekučný titul. Krajský súd zároveň neuviedol ani ustanovenie príslušného právneho predpisu, ktoré by bránilo žalovanej, aby konanie vo veci vymáhania pohľadávky (vyplývajúcej z exekučného titulu) vôbec začala, resp. aby v ňom pokračovala, keď sa exekučný titul stal predmetom súdneho prieskumu v správnom súdnictve, ak po vzniku exekučného titulu nastali okolnosti, ktoré spôsobili zánik vymáhanej pohľadávky alebo bránia jej vymáhateľnosti, alebo ak existujú iné okolnosti, pre ktoré je vymáhanie pohľadávok neprípustné.

18. Kasačnému súdu z odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu nebola zrozumiteľná úvaha krajského súdu, z ktorej vyplýva, že sa domnieva, že bolo povinnosťou žalovanej, aby v samotnom konaní vo veci vymáhania pohľadávky vyplývajúcej z exekučného titulu skúmala, či žalobca splnil zákonné podmienky generálneho pardonu, t.j. či dlžné poistné a príspevky uhradil najneskôr do 30.04.2010, v dôsledku čoho mohla žalobcovi odpustiť penále. Z rozhodnutia, na podklade ktorého žalovaná začala konanie vo veci vymáhania pohľadávky (z exekučného titulu) pritom jednoznačne vyplýva, že sa jednalo o predpis dlžného poistného a relevantným (sledovaným) obdobím boli mesiace júl 2011 až september 2012. Rozhodnutie o predpísaní penále nebolo v danom konaní predmetom prieskumu a ani exekučným

titulom. Bolo preto potrebné prisvedčiť kasačnej námietke žalovanej, že v konaní podľa štvrtej časti zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení, nebol daný dôvod v súvislosti s právoplatným exekučným titulom preverovať, či skúmať splnenie podmienok generálneho pardonu.

19. Podľa § 139 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z.z. Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“), v odôvodnení rozsudku uvedie správny súd stručný priebeh administratívneho konania, stručné zhrnutie napadnutého rozhodnutia, podstatné zhrnutie argumentov žalobcu a vyjadrenia žalovaného, prípadne ďalších účastníkov, osôb zúčastnených na konaní a zainteresovanej verejnosti, posúdenie podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Ak správny súd zruší rozhodnutie orgánu verejnej správy a vráti mu vec na ďalšie konanie, je povinný v odôvodnení rozsudku uviesť aj to, ako má orgán verejnej správy vo veci ďalej postupovať. Správny súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

20. Štruktúra odôvodnenia rozsudku je v priamej spojitosti so základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Ak súd pri odôvodňovaní rozsudku nepostupuje spôsobom, ktorý záväzne určuje § 139 ods. 2 SSP, dochádza nielen k tomu, že rozsudok je nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov alebo pre ich nezrozumiteľnosť, ale aj k tomu, že základné právo na súdnu ochranu nie je naplnené reálnym obsahom. Odôvodnenie rozhodnutí dovoľuje účastníkom konania posúdiť, ako súd v ich veci vyložil a aplikoval príslušné procesné predpisy a akými úvahami sa spravoval pri svojom rozhodovaní o veci samej. Riadne odôvodnenie rozhodnutia súdu tvorí súčasť spravodlivého súdneho procesu a zodpovedá základnému právu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. II. ÚS 6/03, z 13. marca 2003).

21. Krajský súd v intenciách vyššie citovaného ustanovenia nepostupoval. V odôvodnení jeho rozsudku absentuje vysvetlenie, ako vec sám právne posúdil (vyložil) a ktoré relevantné ustanovenia zákona, vo vzťahu k samotnému postupu žalovanej v administratívnom konaní aplikoval. Neozrejmil, z akých právnych dôvodov neprihliadol na argument žalovanej, že napadnuté rozhodnutie (č. 700-2710249917-GC04/17 zo dňa 03.02.2017) nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť ešte dňa 07.08.2017 a stalo sa tak spôsobilým exekučným titulom v zmysle § 225b zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení. Neuvedol tiež, z ktorých zákonných ustanovení vychádzal, keď dospel k záveru, že upovedomenie o začatí vymáhania pohľadávky vyplývajúcej z exekučného titulu bolo dňa 05.10.2017 vydané predčasne.

22. Z vyššie uvedených dôvodov kasačný súd, po oboznámení sa s administratívnym spisom žalovanej a konaním na krajskom súde, dospel k záveru, že žalovaná kasačnú sťažnosť podala dôvodne, keď rozsudok krajského súdu bolo potrebné ako nepreskúmateľný zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie podľa § 462 ods. 1 SSP.

23. V novom konaní krajský súd rozhodne aj o nároku na náhradu trov kasačného konania.

24. Toto rozhodnutie senát prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.